

Світ допомагає відновлювати Україну

Специвипуск/жовтень

ІНФОРМУЄ, ПОЯСНЮЄ, НАДИХАЄ!

«Аптека на колесах»

НА ТЕРИТОРІЇ Запорізької області розпочав роботу перший мобільний аптечний пункт [МАП]. Щоп'ятниці автомобіль привозить ліки у віддалені від обласного центру села, в яких відсутні аптеки. Маршрут МАПу охоплює шість сіл у напрямку селища Новомиколаївка:

Васильківське, Максимівка, Крутий Яр, Новоіванківка, Дудникове та Сторчове. В асортименті – перелік ліків, як у звичайній аптеці [рецептурні та безрецептурні], крім наркотичних і психотропних препаратів. Також в такій «мобільній аптеці» реалізують препарати за програмою «Доступні ліки».

Загалом по Україні дозволена діяльність для 21-го такого пункту, включно з запорізьким, повідомили у Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками.

Область готується до надскладної зими

У ЗОВА розповіли, що наразі для забезпечення альтернативним електропостачанням тепломереж Запоріжжя за сприяння UNICEF, ПРООН [UNDP] та Уряду Нідерландів купують 14 когенераційних установок загальною потужністю 29 МВт. Для закладів охорони здоров'я проєкт USAID «Енергетична безпека України» надав 15 блочно-модульних котелень загальною потужністю 10,8 МВт. На випадок блекауту медзаклади також забезпечені генераторами потужністю від двох до тисячі кВт. Для забезпечення альтернативного теплопостачання закладів соціальної сфери трьох громад Запорізького району від гуманітарних партнерів отримали десять блочно-модульних котелень загальною потужністю 3,4 МВт.

Угода також сприятиме відбудові Запорізької області.

«Дякую керівникам американських штатів за готовність розвивати регіональну співпрацю з Україною. Реалізація спільних економічних проєктів допоможе відновленню зруйнованої інфраструктури та створенню робочих місць», – зазначив Президент України Володимир Зеленський.

Зазначається, що у штаті Пенсильванія проживає понад 150 тисяч українців та американців українського походження.

«Також тут розміщені виробництва зброї і військової техніки. Для України цей напрям є безумовним пріоритетом. Будемо вдячні за посилення співпраці у цій сфері», – наголосив Президент.

Між українськими областями та американськими штатами вже укладено п'ять угод. Раніше були підписані чотири меморандуми: між Київщиною та штатом Вашингтон; Київщиною та штатом Юта; Житомирщиною та штатом Індіана; Чернігівщиною та штатом Міннесота.

Фото: Офіс Президента

ВИ ЗНАЛИ?

Переселенці з Мелітополя висадили тюльпанові дерева у парку Львова

ЦЮ АКЦІЮ вони провели з нагоди ювілею свого рідного міста Мелітополя – йому виповнилося 240 років. Захід організували члени громадської організації «Мелітополь Незламний».

«У нашому місті була прекрасна локація, на фоні якої сезонно фотографувалися мелітопольці. Майже у кожного є фото з тюльпанами, тому обрали тюльпанові дерева, – пояснює

менеджер ГО «Мелітополь Незламний» Маргарита Бойчук. – Мелітополь славиться черешнею і тополями, але клімат Львівщини не дуже сприятливий для цих дерев, тому символічно обрали тюльпанові дерева, за рекомендацією управління екології Львівської міської ради. Це буде символ Мелітопольщини у Львові».

На жаль, через повномасштабне вторгнення мешканцям Мелітополя довелося покинути рідні домівки, однак вони продовжують шанувати традиції рідного міста у Львові – з вірою в Перемогу.

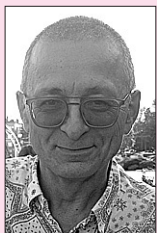
Підготувала Олена АХІНЬКО

«Ми маємо право дихати!»

Нещодавно в Запоріжжі пройшла інтерактивна громадська акція. Її мета – виказати незгоду з намірами місцевої влади затвердити Програму поетапного зниження промвикидів в атмосферне повітря без урахування пропозицій громадськості.

Громадська активістка та одна з організаторок акції Валерія Морозова нагадала, що 6 вересня цього року пройшли Громадські слухання під час яких громадськістю було затверджено правки до вказаної Програми. Зокрема проведення додаткових досліджень щодо викидів фенолу та формальдегіду, на підставі яких повинні бути розроблені та включені до Програми заходи, спрямовані на зниження концентрацій цих речовин в атмосферному повітрі міста.

– Але вже 12 вересня на засіданні виконкому начальник управління з питань екологічної безпеки Запорізької міської ради Гліб Золотарьов повідомив, що проєкт Програми поетапного зниження викидів готовий: мовляв,десь через два-три тижні вона пройде процедуру стратегічно-екологічної оцінки й буде прийнята. І це попри те, що громадськість вимагає суттєвого її доопрацювання, аби вона відповідала технічному завданню, – зауважила Валерія Морозова. – Зрозуміло, що за такий короткий період ніякі ґрунтовні дослідження провести неможливо, відповідно, ніхто не планує розробляти додаткові заходи щодо зниження викидів фенолу та формальдегіду. Проте планують затвердити Програму в поточній редакції, і це буде лише черговий папірець.

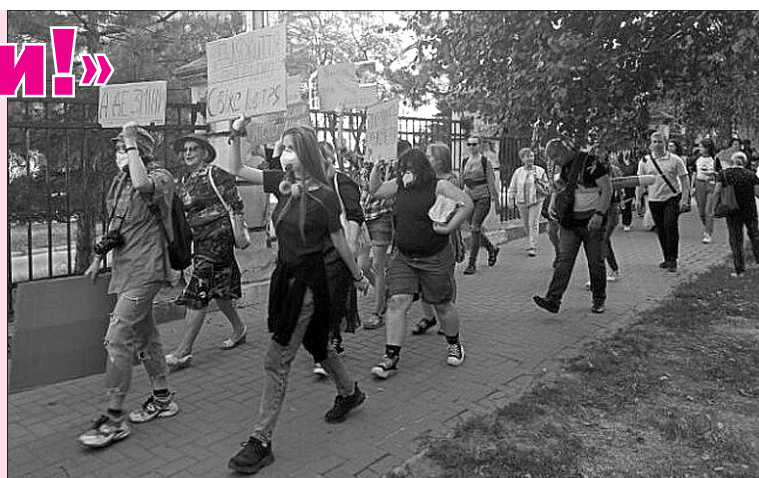

За словами екоактивіста Миколи Ралика, громадськість не влаштує той варіант Програми, який є наразі. Тому що він не відповідає у повному обсязі технічному завданню, яке розробила робоча група за погодженням із ЗОДА та Держпродспоживслужбою.

– У цьому завданні, – каже активіст, – чітко зафіксовано, що має бути зменшення викидів фенолу на 8,1 тонни на рік та формальдегіду на 400 кг. Але цього не було зроблено. Пан Золотарьов на мій запит відповів, що пропозиція виконавця, інституту

імені Марзеєва, провести дослідження щодо викидів вказаних речовин – це і є заходом по зменшенню викидів та виконанням техзавдання. Проте як самі лише дослідження зможуть привести до зниження викидів? Це обман, абсурд! Тому ми проводимо цей захід...

Учасники акції підписали кілька колективних звернень. Зокрема, до Міністерства, аби міністерство не видавало запорізьким підприємствам дозволи на викиди

забруднюючих речовин до прийняття Програми поетапного зниження викидів.

Також було підписане звернення щодо проведення службового розслідування діяльності начальника управління екологічної безпеки Запорізької міської ради Гліба Золотарьова. До нього у громади забагато претензій. І не лише стосовно Програми зниження викидів.

Символічно, що на завершення акції її учасники попрямували до будівлі управління екологічної безпеки міськради

і прикріпили до стіни табличку з написом: «департамент екологічної НЕбезпеки»

– Найганебніше – вигадувати різні причини, щоб нічого не робити і роками тріти запоріжців, – підсумувала учасниця акції Ірина. – Мені це набридло. Я дуже хочу, щоб якомога більше жителів нашого міста почали цінувати себе, своє здоров'я і здоров'я своїх дітей.

Світлана ШКАРУПА
фото авторки

Світлини з історії і сьогодення: про руйнування – і світло надії

У ТУРИСТИЧНОМУ інформаційному центрі [ТІЦ] Запоріжжя демонструється фотовиставка «Рятуємо новітню історію України від терору та забуття». Проект, створений за підтримки Українського культурного фонду, складається із майже 50-ти світлин запорізьких фотокореспондентів Катерини Ключко та Дмитра Смольєнка, які знімають наслідки ворожих обстрілів у прифронтових громадах, та знімків будівель – пам'яток історії та архітектури з фондів Запорізького наукового товариства імені Якова Новицького.

ПРО ІДЕЮ створення виставки розповіла її кураторка, громадська діячка, менеджерка культурно-просвітницьких проєктів, гідеса Наталія Лобач:

“Руйнування, пошкодження, інші наслідки обстрілів – це наша сумна реальність, яку ми бачимо щодня. Якщо не на власні очі, то завдяки праці наших фотокореспондентів.

Як сказав Тімоті Снайдер, вкрай важливо документувати зараз усе, що відбувається. Діма і Катя не просто документують, а роблять це і в художній спосіб, універсальною, абсолютною мовою, яка зрозуміла і нам, і людям по всьому світу. А скільки тут емоцій! Це фантастично, дійсно те, що треба показувати. Це про біль і страждання, і, водночас, про нашу силу, як ми відновлюємо зруйноване. Як будівлю, де ми з вами знаходимося [ТІЦ розташовується в будинку, один із під'їздів якого був знищений російськими ракетами в жовтні 2022 року]. Це окремий дар, коли люди можуть показати жажливі наслідки

обстрілів, але помітити й відобразити деталі, які дають надію”.

“Кричу про біль України на все горло на весь світ”

Пана Дмитра Смольєнка не було на відкритті виставки, поїхав у термінове відрядження. Та його слова, зафіксовані на одному з плакатів, дуже важливі: “Фотографуючи сьогодні війну, ми візуальними засобами розповідаємо світові про страшну трагедію, що відбувається у центрі Європи, про страшний біль, який зазнає моя Україна, мій народ. На жаль, цивілізований світ виявився надто «вразливим» і досить меркантильним, щоб захотіти це почути та спромогтися це побачити. І тому я кричу на весь світ на все горло”.

Фотокореспондентка Катерина Ключко – випускниця історичного факультету Запорізького національного університету. У неї є історичний погляд, вона фільмує не просто інформацію та красу, а й історичний контекст, шари історії, які ми маємо. Про це говорили і Наталія Лобач, і голова Запорізького наукового товариства

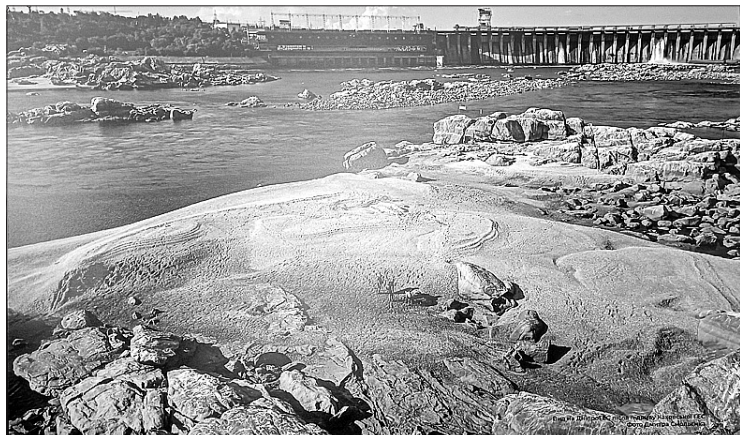
імені Якова Новицького Сергій Білівненко. “Катя звертала особливу увагу на будівлі, які є значимими, і на історичний ландшафтний простір”, – зауважив Сергій Білівненко.

“Яка твоя історія?”

Коло знайомств істориків, культурологів та фотомитців спільне, тож інформаційно-історичною вкладка у вигляді світлин з архівів товариства імені Якова Новицького стала логічною складовою проєкту. Ідея набула завершеності: виставка про те, що ми маємо, втрачаємо, і сподіваємося врятувати.

Сергій Білівненко розповів, що свого часу науковці збирали історичні матеріали, які зберігалися в архівах та музеях регіону. У 2019 році вони зробили проєкт «Яка твоя історія?» То були великі стенди зі світлинами пам'яток історії, культури та архітектури, які надали місцеві науковці. Вони демонструвалися у Бердянську та Мелітополі, а після закінчення виставок зберігалися у музеях.

“Що з ними в тимчасово окупованих містах, ми не знаємо, –

сказав Сергій Білівненко. – Росіяни руйнують не тільки наше сучасне, а й наше минуле. Знищують, переробляють, обривають. Тому завдання – врятувати історію України. Дуже важливо, що Катя і Дмитро показують і руйнування, і відбудову. Це дає надію”.

“Віримо, що відбудуємо зруйноване. І це зафіксуємо”

Катерина Ключко розповіла, що більшість фотографій – з Оріхова та Гуляйполя. Це міста-фортеці близько передової, там майорить український прапор. Вони з Дмитром більше двох років їздять у прифронтові громади, і щоразу дуже важко спостерігати нові руйнації, які несуть російські окупанти. Як це трапилося, наприклад, із краєзнавчим музеєм у Гуляйполі. Рік тому він був пошкоджений, але вцілів, а

нещодавно під час чергового відрядження фотокори крізь вибиті шибки і знесену стелю побачили небо...

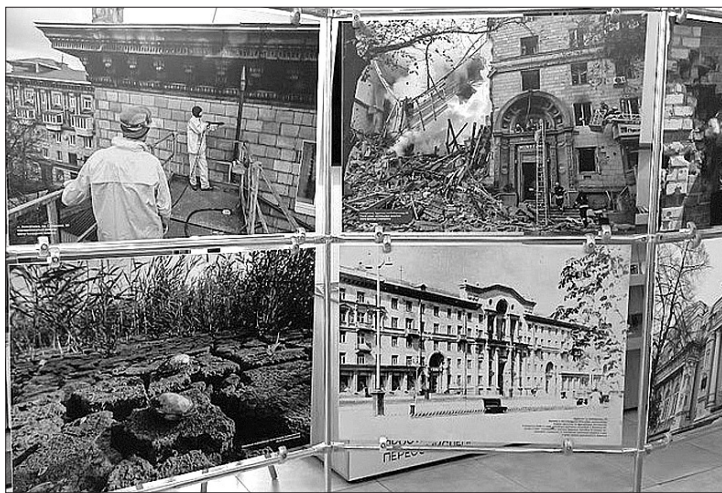
Є світлини і з Запоріжжя – обмілілого, внаслідок руйнування Каховської ГЕС, Дніпра і високого водосховища, а також пошкоджених – і вже відновлених будинків.

“Ми хотіли показати надію... – розповідає Катерина Ключко. – Ось куточок, присвячений нашим аграріям, які продовжують вирощувати хліб, незважаючи на обстріли. Ми знімали у Темирівці на межі Донецької, Дніпропетровської та Запорізької областей у 2022 році, дуже близько були ворожі позиції, і мало часу, щоб усе зафільмувати... Потім знімали у Новояківці та Комишувасі. У полях – рятувальники розмінюють і ліквідовують наслідки обстрілів, а мало не поруч – селяни продовжують сіяти пшеницю.

А ось пан Микола з козенятком. Він в Оріхові піклується про півсотні кіз – своїх та тих, кого залишили йому на догляд сусіди та інші люди, які евакуювалися. І це тепер – сенс його життя. Він не виїжджає, бо ж на кого кинути таке господарство? Дуже позитивний дядько...

Ми знаходимося в будинку, який є прикладом того, що ми спроможні усе відновити. Сподіваємося, незабаром побачимо, як почне відбудовуватися усе зруйноване в громадах, і ми з Дмитром зафіксуємо, як це буде відбуватися”.

Ганна ЧУПРИНА,
фото авторки

Жити на повну катушку, не відкладаючи життя на потім...

ВИРУШАЮЧИ на зустріч із письменницею, психологинею Людмилою Шепелевою, побачила молодят між колонами театру: обласна муздрама – популярне місце для фотосесій. Та почула розмову жінок на зупинці. “Ти подивись... І що вони собі думають...” – “Та треба ж життя планувати. Та і ми з тобою – живемо...”

Про те, що ми не тільки живі – та живемо «на повну катушку», я їхала поспілкуватися у Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці на презентації книжки пані Людмили, четвертої у літературній біографії нашої землячки. Колись вона викладала українську мову, потім долучилася до психології, згодом велике кохання покликала її до Америки... Та Людмила постійно

підживлює щирим спілкуванням і допомогою зв'язки із Україною та запорізькими друзями, зокрема.

Цього року презентація нової книжки, що має назву «Життя на повну катушку», почалася з книжкового фестивалю Київбукфест, торкнулася подій у Дніпрі та стала нагодою для декількох зустрічей у Запоріжжі.

Здебільшого ці презентації – нові знайомства. А тут, в обласній бібліотеці, відбулася зустріч подруг і друзів, яких поєднали спільне навчання та робота, спілкування і підтримка онлайн, блогерство, літературна та оздоровча діяльність. А нас познайомило інтерв'ю, яке трапилося 2019 року з приводу виходу першої її книжки «До

біса старість! 30 способів зберегти молодість та здоров'я»...

І компанія у привітному залі бібліотеки була підтвердженням цієї життєствердної стратегії.

“Мої подруги, побачивши, що я йду на презентацію, були впевнені, що це я написала книжку «Життя на всю катушку...», – посмінулася гостя Тетяна Щербина. – Бо як тільки закінчилася робота в університеті, у мене з'явився інтерес до фітнесу, йоги, східних танців, малювання...”

І подарувала авторці свій малюнок.

Закінчення – на 8-й стор.

Людмила
Шепелева

Михайлівська сільська територіальна громада, що об'єднує 15 населених пунктів, не дуже велика. На початку повномасштабного вторгнення тут мешкало трошки більше шести тисяч осіб та 700 вимушених переселенців. Жителі активно допомагали теробороні та навіть якийсь час постачали молоко до запорізького пологового будинку. Як змінилося життя громади за два з половиною роки прифронтової дійсності, ми вирішили дізнатися у голови громади Алли Король.

Розвиток Михайлівської громади: поступово, крок за кроком

Про «баки» в лісосмузі та навантаження на інфраструктуру

— Алло Миколаївно, скільки зараз жителів у громаді?

— Шість тисяч наших мешканців та близько 5200 вимушених переселенців. Маємо своєрідний рекорд: фактично на кожного місцевого приходится один переселенець. Правда, є нюанс: людей, які евакуювалися з тимчасово окупованих територій та із зони активних бойових дій, — півтори тисячі. Інші переселенці — мешканці Запоріжжя. На нашій території 132 садових товариства, і люди переїхали на дачі, бо вважають, що тут безпечніше.

— Це додає навантаження на інфраструктуру...

— Так. Найбільша проблема — їхнє поводження з побутовими відходами, що призводить до появи стихійних смітєзвалищ. Ми цікавимося, чи є у них договір на вивіз сміття. Отримуємо відповідь, що вони оплачують цю послугу у Запоріжжі і вивозять сміття до тамтешніх баків. Але, на жаль, часто-густо ті «баки» — у найближчій лісопосадці.

Також зріс забір води. Люди хочуть виростити овочі й фрукти — і я їх розумію. Треба сказати, що у цьому плані вони дуже заощадливі: кожен клаптик п'яти соток оброблений, знаходиться місце і горобині, і деревам, і квіточкам, усе чисто й прибрано. Але на полив іде питна вода, трапляються і несанкціоновані забори води. Втім, цим грішать і місцеві мешканці.

Влітку ми підняли тариф з 22-х гривень до 43-х, що викликало незадоволення. Але ми не зробили нічого протизаконного. По-перше, тариф ліцензіатам підняла НКРЕКП, для нас він зріс на 75 відсотків. Зросли ціни на електрику, пальне, мінімальні зарплати, що теж «відгукнулося» на вартості. До того ж, Міністерство інфраструктури у 2022-2023 році провело аналіз щодо економічної обґрунтованості тарифів, що теж спонукало нас привести їх у відповідність до затрат. Проте мушу сказати, що теперішній підвищений удвічі тариф — найнижчий серед інших громад Запорізького регіону.

Водопостачання налагоджується спільними зусиллями

— Багато років громада має проблеми з водогоним. Чи вирішується якість це питання?

— Є інвестиційна програма поступової реконструкції водогону довжиною 114 кілометрів. Ми разом з Петромихайлівською громадою написали і захистили відповідну заявку на нашу частину, і у цьому році з Держбюджету виділено 88 мільйонів гривень. Проект реалізовував департамент ЖКГ Запорізької обласної військової адміністрації. Водогін збудований, зараз відбуваються випробування, йдуть перевірки. Сподіваюся, що до кінця року водогін буде запущено.

А власними силами ми реалізуємо багато грантових проєктів, спрямованих на подолання аварійних ситуацій та покращення якості води. Зокрема, Норвезька рада біженців надала труби для двох кілометрів водогону і на 12 мільйонів гривень — різноманітне обладнання. Ми навчили наших людей, як правильно ним користуватися, бо краще за нас ніхто цю роботу не зробить.

Отримали також грант від Угорської екуменічної служби допомоги Україні на ділянки водопроводу у Вільноандріївці та до села Криничне. Благодійна організація «Людина в біді» надала великі ємності для шести наших населених пунктів. А фахівці з благодійної організації Water Mission очищують воду і наповнюють нею ті ємності. Ми отримали грантове обладнання і на модернізацію двох каналізаційних вузлів.

Писати грантові заявки вчать хорватські колеги

— Бачу, громада активно товаришує з донорами. Як це вдається?

— Цим активно займається моя заступниця Людмила Ігорівна Іваніків. Ми уклали Меморандум про міжмуніципальну співпрацю з хорватським містом Пакрац. Тамешні фахівці навчають наших, як правильно писати заявки. Для цього створили «Центр розвитку Михайлівської громади», який і займається проєктами. Звичайно, не тільки про воду. Ми доклали зусилля, аби громада була внесена до переліку, де будуються підземні школи. Державним коштом невдовзі розпочнеться будівництво такої школи на 99 дітей у селі Люцерна.

Від Міжнародної організації з міграції ми отримали генератори і чотири мобільні котельні, що працюють на пілетах. Одна вже монтується у Соколівській гімназії, бо з 1 вересня в ній у змішаному форматі навчається більше ста дітей. Там ми капітально відремонтували укріття, провели вентиляцію, воду тощо. Потім котельні будуть встановлені у дошкільному закладі у Вільноандріївці та інших, які живляться електроенергією.

— Пілети для котелень треба буде купувати чи можна буде робити їх на місці?

— Ми працюємо крок за кроком. Зараз до комунальної власності громад передано лісосмуги, які треба привести до ладу: інвентаризувати, визначити їх межі, почистити... В перспективі гілки можна було би використовувати для виробництва пілетів. Але поки що це лише бачення, на все потрібні кошти і час.

Про доходи і видатки

— Економічна ситуація в громаді задовільна?

— Після деякого провалу 2022 року останні два роки маємо перевиконання бюджету. Його основу складають ПДФО, податок на нерухомість, відміну від земельної ділянки, акциз на пальне — на території три АЗС, які справно сплачують кошти до нашого бюджету.

— Які зараз стосунки з фермерами?

— Попри труднощі воєнного часу, фермери вирощують і збирають врожай. Маю сказати, що вони досить швидко «перебудувалися». До повномасштабного вторгнення овочевої та бахчової продукції у нас майже не було — везли з Мелітопольщини, Херсонщини. Минулого року наші фермери вже посіяли ці культури, придивилися, як воно пішло, і цього року уже не насіння в землю кидали, а сажали розсаду, яку виростили у власних тепличках.

Більшість фермерів та підприємців допомагає громаді. Ми нещодавно відкрили Алею пам'яті, вона зроблена їхнім коштом, сільрада дала гроші тільки на плитку. А громада інформує їх про усі державні та грантові програми, що можуть надати підтримку їхнім господарствам, наші держреєстратори допомагають у роботі з реєстрами.

Щодо видатків. На нас лежить багато соціальних зобов'язань. Цього року громада передала 5,5 мільйона гривень до обласного фонду на підтримку армії. Ми також надаємо одноразову допомогу у розмірі 15-ти тисяч гривень тим, хто мобілізувався. І по п'ять тисяч гривень — певним категоріям мешканців на підготовку до зими.

Громада має дві амбулаторії та три ФАПи. Ми утримуємо приміщення [виділяємо кошти

на опалення, електроенергію, водопостачання, водовідведення тощо]. У нас працюють три сімейних лікарі, працевлаштованих у Вільнянську. Туди ми перераховуємо субвенцію на надання безкоштовних ліків для наших пацієнтів, хворих на цукровий діабет, онкологію, орфанні захворювання, туберкульоз, відшкодовуємо витрати на транспорт для тих, хто отримує гемодіаліз. А власне в громаді є програма «Турбота», завдяки якій ми підтримуємо інсультників, інфарктників, людей, що потребують вартісного лікування тощо.

Хто хоче жити й працювати — максимально

намагаються це робити

— На початку повномасштабного вторгнення громада дуже згуртувалася у підтримці військових і одне одного. Чи не ослабла ця підтримка і чи долучаються до спільних справ нові мешканці громади?

— Люди не втомлюються допомагати нашим захисникам: як робили «закрутки» і ліпили вареники — так і продовжують це робити. Щодо нових мешканців, то... Хто хоче жити і працювати, той максимально намагається пристосуватися й увійти до спільного життя. Багато переселенців працевлаштувалися — і в установах і закладах громади, і у фермерів, і у підприємців. Знаю людей, якими щиро захоплююся: вони не лише не падають духом, а й підтримують і допомагають іншим.

— Читала в соцмережах, що у громаді активно діють «Креативний молодіжний простір», «Жіночий клуб», спільнота жінок-лідерок, громадська організація «Відбудова, зміцнення, розвиток», ветеранська спільнота. Які добрі справи на їхньому рахунку?

— Про це нехай вони самі вам розкажуть. А я лише додам, що наша сила — в команді: апарату сільради, виконкому, депутатів сільської ради, відділу соцзахисту, служби у справах дітей, відділу освіти, відділу фінансів, поліцейських громади, працівників комунальних підприємств та установ. Усі знають, що його роботу ніхто інший не зробить. І відповідально працюють на Перемогу і розвиток громади.

Розмовляла Ганна ЧУПРИНА

МІР Про перелічені вище ініціативи, спрямовані на підвищення єдності та емоційного здоров'я у Михайлівській сільській територіальній громаді, ми розповімо у наступних спецвипусках.

Міжнародна програма підтримки домогосподарств

ПОСТРАЖДАЛІ від війни домогосподарства з восьми областей України, зокрема, і Запорізької, можуть отримати гранти на запуск або відновлення господарської діяльності, повідомляє Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Подати заявку на участь у програмі можуть домогосподарства Вільнянської та Біленьківської громад.

Фінансова допомога спрямована на запуск або відновлення господарської діяльності у таких галузях: тваринництво, рослинництво, бджолярство, городництво, приготування продуктів харчування, надання послуг, пошив або ремонт одягу, ремесла тощо. Сума грантів — від 26-ти до 36-ти тисяч гривень.

Програма реалізується представництвом Естонської ради у справах біженців в Україні.

У запорізькій громаді працюють «Лікарі світу»

УЖЕ РІК на території Любимівського старостинського округу [Вільнянська міська територіальна громада] працює міжнародна гуманітарна організація «Лікарі світу» [Medicos del Mundo], яка надає невідкладну та довгострокову медичну допомогу всім, хто її потребує. Мобільна бригада лікарів, у складі якої є сімейний лікар, медична сестра, психолог та акушер, тричі на місяць проводить прийом у селі Любимівка. Після консультацій мешканці можуть безкоштовно отримати медикаменти та рекомендації щодо подальшого лікування.

Багато людей приходять і до психолога. Спочатку соромилися йти за психологічною підтримкою, але, прийнявши рішення спробувати, приходять знову за порадою, як покращити психологічний стан.

Мальовничі «Пісні рідної землі» Григорія Мацегори

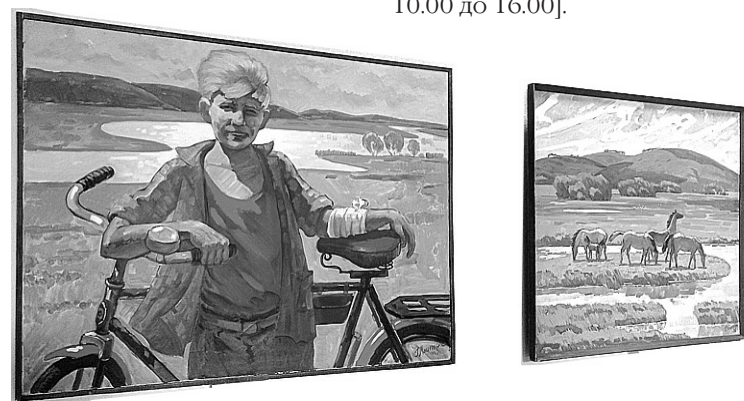
ДО СВОГО ЮВІЛЕЮ Григорій Мацегора виставку думав готувати сам. Він і йшов до неї все життя. Та, на жаль, ювілейна експозиція, відкрита шостою вересня у Запорізькому обласному художньому музеї, стала помертворою.

Восьмого вересня художнику мало б виповнитися дев'яносто. Побачивши його рік тому, коли він не швидко, та впевнено йшов у своїх справах, зраділи його самотності... Знову запланували зустріч... Та вона трапилася вже на виставці — через роботи, через спогади.

Посеред картин, які й були надані родині Григорія Прокопівича, донька Тетяна, син Тарас, онука Алла згадували, яким він був. Творча складова залишилася в родині — принаймні, донька та середній син Михайло, що живе у Харкові, причетні до мистецтва. А про сильний характер та величезну працездатність Григорія Мацегори знають і колеги, і музейники.

Майже тридцять персональних виставок мав Григорій Мацегора. Його роботи зберігаються в українських музеях та приватних колекціях, представлені вони й за кордоном, зокрема, у постійній експозиції в канадському Торонто.

Виставка «Пісні рідної землі» сформована так, яким бачив українське село на рідній Слобожанщині блакитноокий світлоголовий Гриць.

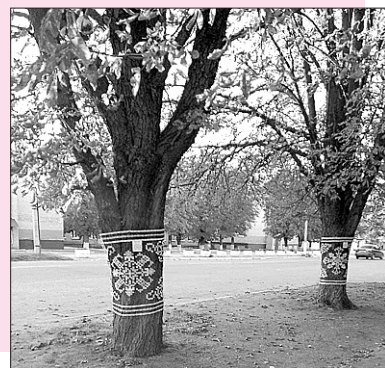

У Вільнянську дерева вдягнулись у вишиванки

У МІСТІ, яке відсвяткувало свій 184-й день народження, дерева прикрашали вишиванками. Як повідомили у Вільнянській міській раді, це результат Street-Art проекту «Дерева у вишиванках» групи основного рівня гуртка «Майстерня чудес» Центру дитячо-юнацького розвитку та дозвілля міста. Зазначається, що дівчата підбрали орнаменти, вологостійкі

матеріали і сучасні кольори. Такі накладки не шкодять деревам і прикрашають довкілля.

Працювали гуртківці над цим проектом три тижні. До того ж, у кожній накладці вишиванці в центральному символі зашифроване певне значення. Щоб його дізнатися, треба знайти QR код та відсканувати його.

«Мельпомену Таврії» відкривав театр із Запоріжжя

Ось вони — автори та актори вистави «Скалічені і Сильні»: Вікторія Ємельянова, Вікторія та Максим Кондратови, Нестор Мартинюк, Оріся Процик, Таня Бондаренко, Маргарита Жукова, Поліна Новікова, Поліна Сиротенко, Марійка Карпенко, Іван Сторожев, Дарина та Катя Бурки, Оля Костян

ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ актори відчують щастя і сум водночас. «Беззаперечно щастя — ми відкрили фестиваль, на якому у трьох містах — Херсоні, Миколаєві і Києві — представлені 29 найпотужніших вистав 22-х найкращих театральних колективів України, «Скаліченими і Сильними». Нам вдалося зробити це красиво і правильно. І сумно також — рідний для фестивалю Херсон під бомбами, і говорити з акторами і глядачами з Херсона без сліз неможливо...», — розповідає керівниця студії та головний режисер театру «СВІЯ» Світлана Ємець.

Вистава «Скалічені і Сильні» — це глибока, замаскована під норму, трагедія. Діти 13-18-ти років говорять про війну України з нелюдьми ХХІ століття, розповідають про те, що відчувають, що бачили на власні очі, своїми словами. Це вистава-свідчення, вистава-документ.

«На сцені підлітки... Але як вони грали... Зал аплодував стоячи... Сльози самі текли...», — ділиться своїми враженнями головний координатор фестивалю Володимир Алексєєв.

Схвальний відгук на можливість показати виставу у Херсоні висловив і президент «Мельпомени» Олександр Книга.

ДО РЕЧІ

У ЗВ'ЯЗКУ з РОЗШИРЕННЯМ ДІЯЛЬНОСТІ, Запорізький театр «СВІЯ» оголошує набір дітлахів чотирьох-шести років [хлопчиків та дівчаток] на перший рік навчання!

До вивчення пропонуються такі дисципліни, як акторська майстерність, техніка мовлення, пластика, хореографія, розвиток уяви і фантазії, регулярні постановки вистав.

Є також кілька вакантних місць у вже функціонуючих старших групах.

■ Інформація про театр на сайті swija.com.ua, а також у соцмережах.

■ Телефон для консультації +38(066) 104-31-64 [у першу половину дня, бо у другу половину дня у театрі зазвичай тривають репетиції].

Переможні бойові гуси збирають донати на ЗСУ

9 вересня, у фое Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки працювала **благодійна виставка юної художниці Поліни Солод**.

З 2022 року, перебравшись із окупованої рідної Чернігівки до Запоріжжя, дівчинка почала робити жовто-блакитні браслетики та малювати... Задля справи: обереги-браслети вона дарує бійцям ЗСУ, а от малюнки — героями яких стали бойові гуси, які

звільняють Чернігівку, Бердянськ, Маріуполь, дівчинка згодна передавати тим, кому вони подобаються, за донати на ЗСУ.

Як розповідає мама Поліни, справжня постійна мальовнича справа розпочалася для донечки у 2022-му, у Запоріжжі, як спротив та бажання перемогти ворога, вигнати його з рідного дому... Тому герої малюнків Поліни — воєнничі українські

гуси, герої віршика невідомого автора:

— Гуси, гуси!
— Ги-ги-ги!
— Виб'єм орків до ноги...

Начальник Чернігівської селищної військової адміністрації Віталій Манич, який пишається, що така скромна та сильна духом дівчинка зростає у його громаді, привітав Поліну з відкриттям виставки.

Роботи отримали власників.

Підготувала Інєса АТАМАНЧУК, фото авторки

«Мистецька брама юних»: свіжий погляд дітей + професійний досвід дорослих

Запорізька філармонія реалізувала потужний культурно-мистецький проєкт

ТАКИХ ШАЛЕНИХ оплесків Запорізька обласна філармонія вже давно не чула. У великій концертній залі був аншлаг. Більшу частину вдячної публіки складалі діти, підлітки та юнацтво. Тут були учні дитячих музичних та мистецьких шкіл Запоріжжя разом із

викладачами і батьками, студенти Запорізького фахового музичного коледжу імені Платона Майбороди, діти вимушених переселенців, нині нових мешканців Запоріжжя. Вони аплодували своїм ровесникам — солістам дитячого симфонічного оркестру «Симфо KIDS» та переможцям Міжнародного конкурсу виконавської майстерності «Акорди Хортиці», які виступали разом із професійними музикантами — Запорізьким академічним симфонічним оркестром під керівництвом лауреата міжнародних конкурсів Дмитра Мітніка. Це був потужний фінал проєкту «Мистецька брама юних», який готувався кілька місяців.

Не секрет, що під час війни діти особливо обмежені у спілкуванні, навчанні і творчому розвитку. Тому Запорізька філармонія поставила собі за мету хоч трохи виправити цю ситуацію, а також підняти морально-психологічний дух молоді, познайомивши її водночас з чудовими творами українського та світового мистецтва.

Генеральна директорка філармонії, заслужена

розуміли, що можливо втілити свою мрію. Вважаю, нам це вдалося».

Диригенти зробили усе, аби програма була до душі виконавцям і слухачам. Як сказав **головний диригент Запорізького академічного симфонічного оркестру і муніципального дитячого оркестру «Симфо KIDS» Дмитро Мітнік**, виховання дітей, у тому числі в патріотичному і творчому контексті, накладає серйозну відповідальність на дорослих. Треба доайливо підтримувати молоді і прищеплювати їй любов до української та світової музики, бо вона є рятівним колом, особливо в умовах війни. «Діти з превеликим задоволенням ходили на репетиції. Вони все бачать по-своєму. Але коли відчувають лікоть дорослих, це сприяє творчому розвитку».

А диригент **Олександр Горлов** доповнив, що проєкт «Мистецька брама юних» дозволяє дітям зростати професійно, що дасть поштовх до більшої присутності музичного мистецтва у культурному житті Запоріжжя.

Під час концерту прозвучали твори видатних

українських композиторів Миколи Лисенка, Мирослава Скорика, Юрія Шевченка, а також Жоржа Бізе, Йогана Себастьяна Баха, Володимира Косми. Ці композиції, у супроводі академічного симфонічного оркестру, виконали юні віртуози: учениця ДМШ №1 Василіса Мартиненко, учень ДМШ №1 Родіон Кісенко, учень ДМШ №1 Макар Саложников, випускниця ДМШ №2 Софія Єршова, випускниця ДМШ №7, студентка Національної академії музики Анна Кашубіна, соліст вокальної студії Lira Studio Андрій Марусик. На завершення концерту прозвучало грандіозне оптимістичне попури на мелодії знаних українських пісень: частину місць серед оркестрантів зайняли солісти дитячого симфонічного оркестру «Симфо KIDS».

До організації концерту активно долучилися багато громадських організацій, благодійних фондів, волонтерів. Подія вийшла справді гарною, потужною і атмосферою.

«Ще раз дякуємо Українському культурному фонду, який підтримує наш проєкт. Це перша наша перемога

у грантовій діяльності, що засвідчило рівень нашого професіоналізму. А реалізація проєкту стала першим каменем в успішній грантовій історії. Віримо у подальші перемоги в усіх грантах і конкурсах. Ми до цього готові», — підсумувала генеральна директорка філармонії Ірина Конарева.

Поділяємо цю віру і бажаємо філармонії наступних успіхів!

Ганна ЧУПРИНА

НЕ ПРОПУСТІТЬ!

«Ми є. Були. І будемо ми! І Вітчизна наша з нами»

ВИСТАВКА у Запорізькому обласному художньому музеї присвячена своїй появі за трагічних обставин: художник **Анатолій Загородній** пішов з життя 15 вересня [номер від наслідків ДТП]... Ці 22 картини **Анатолія Загороднього** на своїх плечах вивіз із Таврійського Оріхівського громади, часто під обстрілами. Там він жив та малював. Боровся за повернення козацькому селу на річці Кінській первинної назви Жеребець, яке село мало до 1939 року [у 1939-2016 роках — Кірово, мало бути Єжове, а нині ж — Таврійське]. Він був засновником і керівником Оріхівського міськрайонного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, а також навчав дітей малюванню в оріхівській гімназії №1 «Сузір'я».

Весь свій спадок художник врятувати не встиг...

Спогади про **Анатолія Михайловича** зайняли більше частину презентації виставки. Її **кураторка, старший науковий співробітник відділу фондів художнього музею Юлія Мартиненко**, з сумом відзначила, що за невеликий проміжок часу «пішли в засвіти з цієї нелюдської війни люди, які б могли творити, могли б діяти, робити свою справу, яку вміли робити найкраще... Але вимушені були покинути рідну домівку, трагічно змінили свій життєвий шлях... Не всі витримали це горе. Тож нехай ця виставка буде пам'яттю про людей, які не з нами...»

Тепле коло друзів художника, який народився на Івано-Франківщині та життя прожив на Запоріжжі, заховавшись назавжди у наш степ та його історію, — зібралося на відкритті. І дух художника ніби був із нами — спостілися погляди героїв картин, звучали

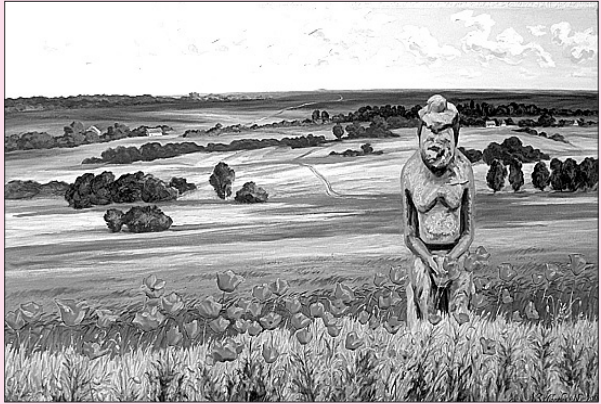
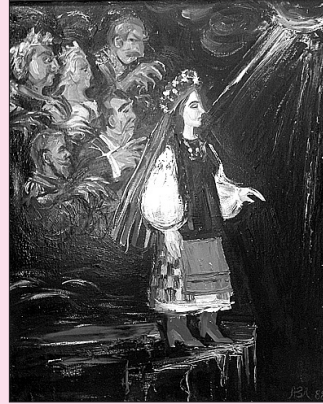
розповіді та брили слези.

Пані **Юлія** розповіла, як, формуючи експозицію, деякий час не могла знайти місце картині, що зображує Україну — вже вкотре над прірвою... І знайшла. Поруч опинилася сяюча, як ікона, картина, на якій щасливі жінки різного віку дивляться на немовля. Життя продовжується...

«Є роботи — як виплеканий задум, а є роботи — чиста емоція!», — розмірковує пані **Юлія** над творчістю художника.

Світлим були й думки про покоління дітей, яких вивчив **Анатолій Загородній**. Гімназія «Сузір'я» була оформлена стінописами та прикрашена його картинами — про це розповіла **Світлана Пешикова, директорка Запорізької дитячої художньої школи**. І вона, і її брати навчалися у **Анатолія Михайловича**.

З сумом згадує друга **голова Запорізького товариства «Просвіта» Анатолій Ажаж**: «Він завжди переймався долею української мови, долею Хортиці. Це було в ньому закладене... Він був для мене як старший брат... Коли ми дізналися, що таке лихо сталося, намагалися допомогти, врятувати його, та не вдалося... І 74 роки — це мало. Він стільки задумів мав, хотів, щоб тут, у Запоріжжі, шанували нашу землю, нашу минушину, історію, наші звичаї».

Щири спогади має й **просвітянин Святослав Щербина**: «**Анатолія Загороднього** знаю з самого дитинства. Ми разом росли... У нас гени жевріли. Ми бігали босоніж по наших степах... Ми все життя творили, щоб село повернуло козацьку назву Жеребець».

«Степ, різнотрав'я наше оріхівське любив малювати. Дуже багато працював для нащадків, хотів це все передати... Роботи є в музеях Києва та Київської області», — розповіла **вдова художника, пані Валентина**. — Донька мене запитала: чи був заповіт? Та який заповіт? Він зовсім не думав помирати... У нього це стільки було ескізів, задумів... Сталася трагедія — і дуже жаль... Тому що це не тільки ми в родині його втрадили, це втрата для нашого краю, для України. Він реагував на всі події нашого життя, на все, що відбувалося, на всі передрічі, на нові видання. Усе його цікавило: обговорював, записував — тільки на благо України... Це і по картинах видно, і по його життю».

У творчому спадку художника: ✓ ескізи одягу для хору «Запорізької козаки», Запорізького Кінного театру та Гуляйпільського самодіяльного народного хору; ✓ ескізи козацького вбрання для фільму **Єжи Гофмана** «Тарас Бульба» [на жаль, зйомки не відбулися]; ✓ ескізи для «Малої енциклопедії Українського козацтва».

А також **Анатолій Загородній** — автор гербів міста Оріхів і Таврійської громади. Він проілюстрував книжки: «Українська національна символіка» та «Морські походи запорожців» **Арнольда Сокульського**, «Герої України» **Віталія Шевченка**, поєдник із рукопису «Спас» **Олександра Притули**.

Брав участь у районних та обласних художніх виставках [1982, 1989, 2012 роки].

Перша персональна виставка відбулася в Оріхові у краєзнавчому музеї у 2020 році та у рідній гімназії «Сузір'я»... Виставка у пам'ять про художника, наш жовто-блакитний сум...

Інєса АТАМАНЧУК, фото автори

ЩО ВИЯВИЛИ ПЕРЕВІРКИ

Моніторинг цін у крамницях Кушугумської громади

ГОЛОВНЕ
УПРАВЛІННЯ
Держпродспо-
живслужби в
Запорізькій
області спільно
із представни-
ками Націо-
нальної полі-
ції здійснює
постійний
контроль за
встановленням
суб'єктами го-
сподарювання
роздрібних цін
на визначені
Урядом про-
довольчі това-
ри у територі-
альних грома-
дах регіону.

Вже проведено заходи у крамницях Запорізької, Вільнянської, Степненської, Новомиkolaївської, Долинської та інших громад. Крім того, протягом останніх місяців було здійснено моніторинг цін на об'єктах роздрібної торгівлі продовольчими товарами Кушугумської територіальної громади.

В одному з рейдів взяла участь і газета «МИГ».

СЛІД ЗАЗНАЧИТИ, що наразі, згідно з постановою №650 «Про регулювання цін на окремі види продовольчих товарів та забезпечення стабільної роботи виробників продовольства в умовах воєнного стану» від 19.06.2023 року, встановлено граничний рівень торговельної надбавки [націнки] не більше десяти відсотків лише на вісім видів товарів і виключно вітчизняного виробництва: борошно пшеничне вищого гатунку, молоко пастеризоване жирністю 2,5 відсотка [у плівці], курячі яйця категорії С1, тушки курячі, чверть тушки курячої, олія соняшникова рафінована, хліб житньо-пшеничний, батон.

Порівняно з повним асортиментом товарів [сотні найменувань] у магазинах, ціни на які не регулюються, це мізер. Проте майже в усіх крамницях на території тих громад, які відвідали представники держконтролю, граничний рівень торговельної надбавки на більшість товарів із зазначеного у Постанові КМУ переліку було завищено. Не стала винятком і Кушугумська громада.

Загалом не території громади було перевірено 12 об'єктів роздрібної торгівлі продовольчими товарами у селищах Балабине, Кушугум та Малокатеринівка.

Підприємці-продавці відверто не раділи візиту держконтролерів. Опору, зрозуміло, не чинили, але вдавалися до різних хитрощів.

Зокрема, багато хто з них вдавав, що «ніколи не чув» про державне регулювання роздрібних цін. Хоча в це важко повірити, бо контроль за цінами на соціально значущі товари в Україні відновили ще навесні 2020 року у зв'язку з пандемією коронавірусної інфекції. Після повномасштабного вторгнення рф на територію нашої країни заходи було навіть посилено [потім послаблено]. І не чути про це міг хіба що глухий.

У низці крамниць, щоб перешкодити контролерам перевірити правильність торговельної надбавки, відмовлялися надавати

відповідні документи, насамперед накладні на товар. Виправдовувалися тим, що документів або в самому магазині немає [вони десь в іншому місці], або їх взагалі довше одного дня не зберігають.

■ У смт Балабине відвідали п'ять продовольчих крамниць – «Грядка», «Салтівський м'ясокомбінат», «Візит», «Апельмон», «Удачний».

Як зазначила завідувачка сектору контролю за регулюваннями цінами управління захисту прав споживачів Держпродспоживслужби в Запорізькій області Антоніна Дзигало, у магазинах «Грядка», «Салтівський м'ясокомбінат» та «Апельмон» дізнатися, чи є випадки перевищення роздрібних цін на товари з переліку КМУ, не вдалося. Оскільки документів щодо придбання цих товарів взагалі не було надано.

У крамниці «Візит» накладні були лише на борошно пшеничне та батон «Олександрівський». Перевищення торговельної надбавки зафіксоване незначне, відповідно на 1,9 та 0,2 відсотка.

У крамниці «Удачний» роздрібні ціни були завищені на три види товарів – борошно пшеничне, чверть тушки курячої, олія соняшникова рафінована. На ці товари торговельна надбавка складала замість десяти відсотків – 15-25,2 відсотка.

■ У Кушугумі перевірили п'ять продовольчих крамниць – «Аю-Даг», «Топольок», «Зигзаг» та дві торгові точки без назв [по вул. Чкалова, 12а та вул.Зарічна, 108].

Найбільше порушень зафіксовано у магазині «Аю-Даг». Тут на 24 товари були завищені роздрібні ціни [в середньому на чотири відсотки]: борошно, різні види хліба житньо-пшеничного та батонів, олію соняшкову, тушку курячу тощо.

В інших магазинах товарів із зазначеною ціною було менше, але вразило значне перевищення торговельної надбавки – до тридцяти відсотків замість десяти!

■ У Малокатеринівці перевірили два магазини – «Виола» і «Улюблена».

У магазині «Виола» за накладними можна було перевірити ціни лише на олію соняшкову [торговельна надбавка перевищена на 12,2 відсотка]. На інші товари документів не було.

У крамниці «Улюблена» документи надали лише на деякі види хліба житньо-пшеничного [торговельна надбавка перевищена на 1,5-7,5 відсотка] та на батон «Гірничний» [надбавка перевищена майже на три відсотки].

За словами Антоніни Дзигало, загалом під час здійснення контрольних заходів в об'єктах роздрібної торгівлі продовольчими товарами Кушугумської громади виявлено 60 випадків встановлення роздрібних цін на окремі продовольчі товари вітчизняного виробництва із застосуванням завищених рівнів торговельних надбавок – від 10,2 до 34,5 відсотка замість десяти відсотків.

Із суб'єктами господарювання проведено роз'яснювальну роботу щодо обов'язковості дотримання вимог чинного законодавства при формуванні, встановленні та застосуванні державних регульованих цін на продовольчі товари в умовах воєнного стану. Усім надано пам'ятки про державне регулювання цін. Підприємців також попереджено про відповідальність за недотримання надалі вимог чинного законодавства.

Крім того, після проведення роз'яснювальної роботи роздрібні ціни на вищезазначені товари було приведено у відповідність до вимог чинного законодавства та встановлено із рівнями торговельних надбавок, що не перевищують десяти відсотків з урахуванням рекламних, маркетингових послуг, послуг із підготовки, обробки, пакування, інших послуг, пов'язаних із реалізацією відповідних товарів кінцевому споживачу.

Світлана ШКАРУПА,
фото авторки

Мешканці прифронтових територій отримають гроші на придбання твердого палива

ВІДПОВІДНА ПОСТАНОВА була ухвалена урядом України 30 серпня, повідомляють у **Мінреінтеграції**. Вона передбачає надання одноразової виплати у розмірі 21-ї тисячі гривень вразливим домогосподарствам прифронтових [прикордонних] громад на придбання твердого побутового палива.

Першочергово допомогою будуть охоплені мешканці, які проживають у межах десятикілометрової зони від державного кордону з рф або лінії зіткнення. Йдеться про громади Сумської, Харківської, Херсонської, Луганської, Донецької, Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської та Чернігівської областей.

Програма грошової допомоги реалізується за фінансової підтримки УВКБ ООН. Відповідний акт було розроблено Мінреінтеграції у межах виконання Плану першочергових заходів щодо стабілізації життєзабезпечення населення на територіях, де ведуться бойові дії.

Цей План був затверджений розпорядженням Уряду від 25 червня 2024 року №583-р. Реалізація акту дозволить забезпечити потреби вразливих категорій населення прифронтових територій у побутовому паливі в зимовий період.

Компенсації аграріям

ЗА КОЖЕН ГЕКТАР обробленої землі аграрії Запорізької області можуть отримати до 2000 грн компенсації: у Державному аграрному реєстрі України розпочався прийом заявок на отримання коштів, передбачених для підтримки сільськогосподарських виробників. Про це під час робочої поїздки до Запоріжжя повідомив **міністр аграрної політики та продовольства України Віталій Коваль**:

– Фермери отримуватимуть тисячу гривень за гектар оброблюваної землі на території можливих бойових дій та дві тисячі гривень за гектар у зоні ведення активних бойових дій. Подати заявку можна через Державний аграрний реєстр. В Запорізькій області вже схвалено 84 заявки.

За словами голови Запорізької ОДА Івана Федорова, в цьому напрямку обласна влада тісно співпрацює з громадами:

– Сьогодні перед районними державними адміністраціями стоїть завдання – «за руку» довести кожного фермера до реєстрації. За два дні заявки подали 10 % від агропідприємців регіону. Наше завдання – збільшити цей показник до максимального. Тож будемо широко інформувати всіх.

За словами Віталія Ковалю, Мінагрополітики працює над розробкою й інших інструментів підтримки аграріїв. До діалогу залучають і міжнародних партнерів. Мета – підтримати фермерів прифронтових регіонів.

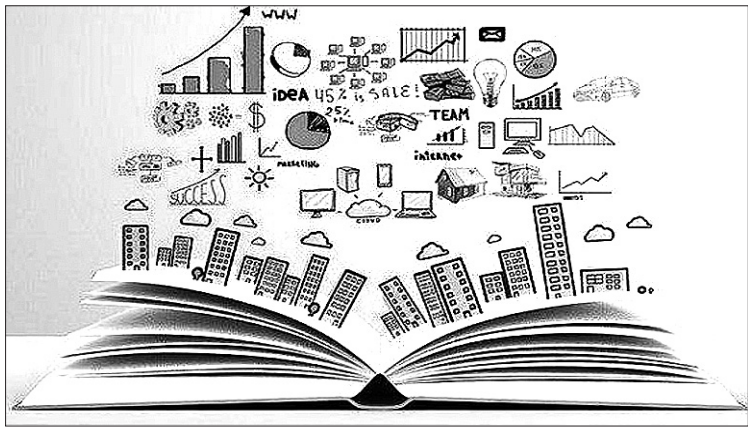
Мешканка Запоріжжя втратила більше 124000 гривень

До ПОЛІЦІЇ звернулася 27-річна жителька Запоріжжя з заявою про шахрайство. Як виявилось, вона розмістила в Інтернеті оголошення про продаж іграшок, і в одному з месенджерів до неї звернулася невідома особа, яка захотіла придбати товар, а пізніше повідомила, що вже все оплатила. А щоб отримати гроші, продавчині потрібно було перейти за вказаним посиланням.

Перейшовши за ним, жінка ввела свої особисті дані та реквізити банківської картки. При вводі пароля виникла помилка, про що вона повідомила «покупця». Одрразу ж у месенджері надійшов дзвінок нібито від служби технічної підтримки банку. Незнайомець попросив назвати коди, що надійдуть смс-повідомленням, що вона і зробила. Згодом запоріжанка виявила, що з її банківського рахунка зникли понад 124 000 гривень.

Поліція Запоріжжя вкотре закликає громадян бути уважними та обережними при продажі та покупці товарів в Інтернеті.

Олена АХІНЬКО

ПЕРСПЕКТИВА

Трансформація освіти = закриття шкіл

Бій піжамам і халатам

Підготовка до навчального року була тісно пов'язана із забезпеченням якості освіти. Бо за чотири роки [включаючи «ковідні»] стало зрозуміло, що рятувальний круг у вигляді онлайн-навчання почав втрачати ознаки порятунку. Це підтвердили і результати національного мультипредметного тестування, і падіння дисципліни як серед учнів, що сідали за ноут у піжамах, і навіть серед педагогів [траплялися випадки, коли вчителька могла вести урок у халаті, не відриваючись від приготування борщу]. Тому ще взимку на рівні держави були презентовані нові освітні політики, які б сприяли більш якісному навчанню. На місцях, у тому числі і в Запорізькому регіоні, їх узяли в роботу, проводили експерименти, по-іншому моделювали мережу закладів, щоб складні питання організації освітнього процесу в умовах війни були вирішені – з урахуванням інтересів усіх його учасників.

“Якість освітнього процесу залежить від того, де перебуває дитина, де знаходиться вчитель, які в обох можливості навчати і навчатися, – пояснює Людмила Бухаріна. – Щоби поєднати всі ці умови і надати безпечне освітнє середовище, було обрано форми очно-змішано-якісно, дистанційно-якісно, з українознавчим компонентом для дітей, які знаходяться за кордоном, і педагогічний патронат для дітей на тимчасово окупованих територіях”.

Щодо переходу частини шкіл на очно-змішану форму навчання після ретельного опитування, в якому дуже активну участь узяла батьківська громадськість, питань майже не виникло. А от

зменшення кількості закладів викликало досить багато невдоволення і маніпуляцій.

Розставимо крапки над «і».

Школа на 100 дітей не є спроможною

“Завершували навчальний рік 383 школи, наразі їх 293. Це результат трансформації, – розповідає Людмила Бухаріна. – Ми думали, що запрацює ще менше, і були готові до цього. Бо кількість дітей об'єктивно зменшилася майже на третину. Ми наполягаємо, аби громади привели свої мережі у відповідність до контингенту. Але протягом року ця трансформація у відповідності з законодавчими актами відбуватиметься за бажанням громад. Більшість громад, хто думає на перспективу, нас почули і оптимізували свою мережу, а дехто ще вагається”.

Мережа шкіл логічно пов'язана з мережею класів та їх наповнюваністю. Якщо школа має 100 дітей, тобто по дев'ять дітей

у новий навчальний рік освітня система Запорізької області вступила у трансформованому вигляді. Зокрема, 122 школи працюють в очно-змішаному режимі, 171 – у дистанційному форматі. Загалом закладів загальної середньої освіти поменшало: їх стало 293 замість 383-х.

Про деталі трансформації розповіла директорка департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації Людмила Бухаріна.

у класі, вона не є спроможною. Починаючи з 2026 року, такі школи державою фінансуватися не будуть. Тому обласний департамент радив провести реорганізацію природним шляхом і ще до початку навчального року по максимуму укомплектувати класи. Бо вже з січня 2025 року субвенція буде нараховуватися по-іншому. У формулі буде закладено, скільки годин учень навчається дистанційно, скільки очно. Плюс запрацює нова система програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» [AIKOM]. Яка дозволить реально верифікувати усіх учасників освітнього процесу. І не зможе вчитель зафіксувати, що у нього в класі 30 учнів, а по факту – п'ятнадцять.

“З 2025 року ця система запрацює стовідсотково. Хто цього не розуміє, той сам закладає небезпеку недофінансування своїх закладів освіти. Люди будуть прийняті на роботу, звільняти їх посеред навчального року буде надзвичайно складно і затратно в усіх сенсах – і фінансово, і соціально. Керівники громад і управління освіти мають це розуміти”, – каже пані Людмила.

Водночас, за словами Людмили Бухаріної, трансформація системи не означає закриття шкіл. Юридично це кваліфікується як припинення діяльності та надання освітніх послуг. Після

деокупації, якщо буде контингент, ці школи зможуть швидко відновити роботу.

“Але головне – контингент, – підкреслює директорка департаменту. – Об'єктивно він зменшується. Тож до цього питання громадам слід підходити раціонально”.

Для 14-ти громад придбали більше двадцяти шкільних автобусів

Трансформація освітньої мережі – не винахід воєнного часу. Багато років вона називалася оптимізацією, і головною проблемою залишалося транспортне питання. Минулого навчального року було закуплено нуль шкільних автобусів, бо у відповідній урядовій постанові була заборона на закупівлю на територіях, де були можливі активні бойові дії. Запорізький регіон потрапив до цієї категорії, тому можливість поповнити шкільний автобусний парк не було. Зараз пані Людмила повідомила приємні новини. “У цьому році по-іншому була побудована процедура, а ми в рамках реалізації освітніх політик міністерства ретельно працювали, і змогли довести наші потреби. Вони були врахована у кількості грошей, які прийшли на область, і ми вже купили 25 автобусів для 14-ти громад, які будуть возити дітей до шкіл, де є укриття, і для двох закладів обласного підпорядкування. І є

невелика економія на купівлю ще одного автобуса”.

Фокус подальшої роботи – безпека

Проактивна позиція Запорізького регіону була врахована державою і в інших питаннях. За словами Людмили Бухаріної, ми двічі отримали великі державні субвенції, які дозволяють до кінця року збудувати шість протирадіаційних укриттів, які інакше називають підземними школами, і розпочати будівництво ще двох. Це масштабні споруди на 500 дітей, з урахуванням двозмінного навчання там зможуть отримувати освіту по тисячі школярів.

“Також держава нас вперше підтримала субвенцією на облаштування укриттів у закладах профтехосвіти. Враховуючи велику увагу до ПТО, потребу у кваліфікованих працівниках – це зараз топ-тема, ми ревітуємо, укріплюємо заклади, і в рамках цього процесу надано майже 100 мільйонів субвенції на ремонт укриттів у шістьох закладах профтехосвіти”.

Людмила Бухаріна підкреслила, що на забезпечення якісної освіти були спрямовані колективні зусилля держави, громад, міжнародних партнерів. Ця синергія дозволяє розробляти проекти, спрямовані на встановлення сонячних батарей у пулі шкіл і профтехів.

Ганна ЧУПРИНА

Матвіївська школа: реалії та дарунки до навчального року

НА ПОЧАТКУ навчального року школа вирує. Діти за вчителями та вихователями в'ються вервечками: на прогулянку йдуть чи до класу повертаються, вітається кожен.

– Це наймолодші, п'яти-шести років дітки, які не охоплені дитячим садком, то вони займаються у нас із вихователями, – пояснює Олена Сергіївна Фесенко, директорка Матвіївського загальноосвітнього навчально-виховного комплексу «Всесвіт». Та розповідає, як організоване тут навчання. Дітей на офлайн все більше: “Поступово батьки звужуються: дивляться, як воно проходить, слідкують, чи правильно ми реагуємо на тривоги, і все більше дітей приходить до школи... Все поруч, музична школа працює, і Будинок культури тут розташований – всі ми поруч, всі разом. Інакше не можна”.

Учні перших-четвертих класів та одинадцятикласники вчаться щоденно до 12.00. Всі інші класи – за графіком: п'яті, шості та сьомі чергуються у другу зміну: два дні навчання – два дні вдома. Дев'яті та десяті навчаються по черзі: тиждень один клас – тиждень інший.

“У 9-А класі, наприклад, 33 учні, з них погодилися на очне навчання 27 батьків, – розповідає Олена Сергіївна. – Ми забрали учнів з усіх філій, і возимо їх до Матвіївки, щоб забезпечити всіх дітей навчанням. Два нові автобуси

отримали, тож усього у нас їх сім. Днями запрацює група подовженого дня, то якщо родині необхідно, діти можуть бути в школі з вихователями. Незабаром почнемо гаряче харчування. Дякуючи місцевій владі, перші-четверті класи, а також діти з родин пільгових категорій харчуватимуться безкоштовно”.

Важко? Так, важко після перерви переходить на суцільний онлайн. Та організоване все, як по нотах. Коли нема тривоги, навчальний день триває більш-менш спокійно. Коли тривога –

кожному класу забронювали в укритті місце, де вони перебуватимуть. Окреме затишне місце – для дитсадка.

“Багато дітей, але справляємося.

Довго чекали на повернення до справжнього шкільного життя... Тому перші дні, як почуємо, дзвоник на уроки, – ми плакали...”

До Матвіївки завітали гості. Благодійний фонд «Меморії 86» не вперше надає допомогу Матвіївській школі, й знову приємно бачити, як затишно в укритті: пледи були передані ще у 2022-му, служать досі. Нині ж є можливість передати допомогу старшокласникам. Гігієнічні набори у межах проекту Born to be oneself мають на меті підказати найважливіше: як важливо бути собою,

бути впевненими, реалізованими. Про це розмовляє з дівчатами заступниця голови БФ «Меморії 86» Інна Мігуля. Допомога у межах проекту, що реалізується за сприяння та підтримки The Government of the Faroe Islands, різнобічна: є можливість спілкування з психологією, яка допоможе розібратися у дівочих проблемах, а також – зустрічі та обговорення сміливих дівочих мрій.

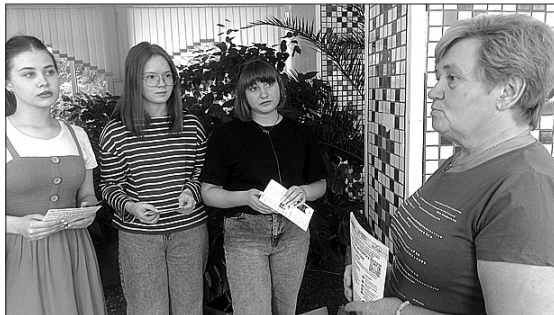
“Ми все ще перебуваємо далеко від мирного життя, тож, зростає роль жінки – чоловіки зайняті іншими справами, вони нас захищають”, – каже пані Інна.

Тему жіночої самореалізації продовжила членкиня ГО «Рада жінок-фермерок» Тетяна Сус. Вона розповіла про допомогу, яка надається зокрема Матвіївській громаді міжнародною гуманітарною організацією Mercy Corps: “У нашому селі

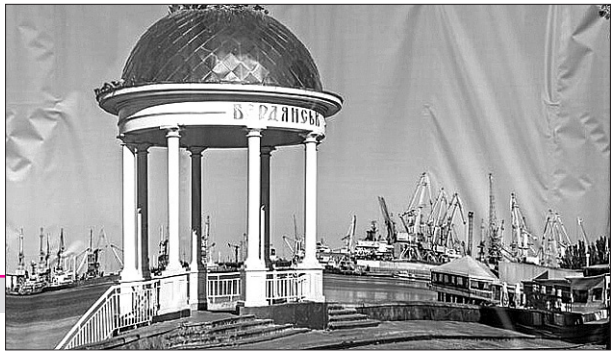
грантову допомогу отримало багато родин. Це важлива підтримка й для того, щоб родина могла вижити у сучасних умовах, а також для розвитку сільськогосподарського бізнесу”.

Так, об'єднуємося. Бо всі ми тут, всі разом. По-іншому вижити не можна.

Інеса АТАМАНЧУК, фото авторки

...У повітрі лунає голос морського прибою, крики мартинів. Крісло бажань, Рибачок, Сантехнік Вася, Дачники, Жаба... Багато людей... Враження, що ти перенісся у мирні часи і перебуваєш на Приморській площі в улюбленому Бердянську. Нині, на жаль, наш улюблений курорт тимчасово окупований. А тут, у Запоріжжі, вимушені переселенці разом із місцевими мешканцями відзначали День міста. І відбулися святкові заходи не тільки у Запоріжжі, а і в Києві, і у Львові. Потужний емоційний захід на честь Дня міста організували громадська організація «Міць Азова» та Бердянська міська військова адміністрація за підтримки міжнародних партнерів.

Мужності і витримки тобі, Бердянськ! Зустрінемося!

Нагадати людям про окуповані міста

“Цей захід – не про святкування. Святкувати ми будемо Перемогу. Головна мета події – нагадати людям, що є окуповані міста, бо останнім часом це, на жаль, забувається, – каже **начальник Бердянської міської військової адміністрації Вікторія Галиціна**. – По-друге, це про об’єднання людей. Подивіться: тут не тільки берданці, а й ті, хто відпочивав у нашому місті. А головне – це спільна робота влади і громадських організацій”.

Ініціатором проведення Дня Бердянська саме в такому форматі виступила **громадська організація «Міць Азова»**, яка створена рік тому. Очолює її запоріжанка **Ольга Попенко**. Так сталося, що від початку повномасштабного вторгнення

вона багато спілкувалася саме з переселенцями із Бердянська, людьми різних професій, переймалася їхніми проблемами, оцінила їхню стійкість. Так і виникла ГО «Міць Азова».

“Ідея відзначити День міста з’явилася рік тому, і організації нашій тільки рік, – розповідає пані Ольга. – Ми розуміємо, як боляче бути відірваними від дому, де у багатьох залишилися рідні та близькі, і подумали, що треба бути голосом. І для тих людей, хто залишилися там, і для тих, хто зараз у Запоріжжі, в інших кутках України та за кордоном. Ми хочемо нагадати, що Бердянськ, бердянські містечка й села – це Україна, і ми про них пам’ятаємо”.

Коли ми разом, ми незламні

Бердянськ – поняття близьке і рідне... Тому досить швидко склалася команда небайдужих, які звернулися до підприємців, компаній і розповідали про свій задум. Були продумані усі дрібниці, і люди захотіли

бути причетними до події, громадським активістам ніхто не відмовив. У результаті з’явився проєкт відзначення Дня Бердянська в трьох містах, який активісти презентували всюди, де їх могли почути. “І нас почули міжнародні партнери з USAID і підтримали наш проєкт, – говорить пані Ольга. – Це своєрідний кредит довіри, хоча наша організація дуже молода, вони відгукнулися на нашу ініціативу”.

Протягом дня на майданчику перед Незламним хабом люди фотографувалися коло макетів знакових для міста, веселих пам’ятників, вишивали серце Бердянська, збирали з конструкторів бердянські маяки, відшукували на мапі міста свої залишені домівки і ставили на них позначки, писали листівки друзям, рідним і знайомим [до речі, Укрпошта випустила на честь Бердянська поштову марку].

За словами пані Вікторії Галиціної, з Бердянська виїхало орієнтовно 50-60 тисяч людей. У Запоріжжі їх перебуває 12-15 тисяч, дуже багато у Львівській,

Івано-Франківській, Дніпропетровській областях. Чимало їх і у Києві. “Ми орієнтувалися на бердянців, які релокували свій бізнес. Наші активні підприємці відкрили кав’ярні – один у Києві, інший – у Львові, і вони надали згоду провести там, на своїх локаціях, цей захід”.

З Києвом та Львовом було організовано телеміст із прямим включенням з тамтешніх локацій. А в нашому Незламному хабі також відбулися дискусії щодо релокації бердянців до Запоріжжя, вікторини на знання історії Бердянська, нагородження військових.

“Ми хотіли показати, що ми всі об’єднані. Це день єднання бердянців, які не можуть бути поруч, але вони всі дуже люблять своє місто, – каже пані Ольга Попенко. – Єднання – воно не лише про Бердянськ. Ми хочемо сказати, що влада, бізнес, громадськість можуть бути разом. Що ми, українці – єдині. І ми хочемо усім, хто нас бачить і чує, надіслати посил: давайте будемо разом, і нас ніхто не подолає”.

Дім – це не стіни. А серце й душа

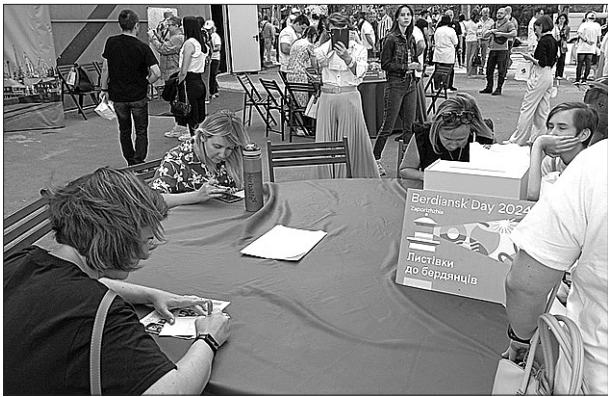
Бердянськ – сонце, море, пісочок, розваги. Нам цього не вистачає. А **психологиня і волонтерка Тетяна Іларінова** розповідала про гостру тугу за Домом: “Я багато працюю з діточками, і фактично кожну бесіду можна описати двома словами: “Хочу додому”. Вони так хочуть повернутися, бути зі своїми друзями, у рідному місті... Спілкуюся телефоном і з бердянцями, які за кордоном. Вони теж дуже скучають і переживають. Заспокоюю, розказую, що ми обов’язково повернемося”.

“Ми обов’язково повернемо те, що наше, – впевнена **Ольга Попенко**. – Повернемо людей, повернемо свої домівки. Бо рідна домівка – то не стіни. То серце й душа, там наше коріння, наші спогади”.

...На рибальській сітці висіли листівочки з теплими словами, бажаннями і побажаннями – собі і тим, хто далеко.

“Перемоги!”
“Хай вільний Бердянськ об’єднає людей!”
“Хочу повернутися у 2025 році!”
“Люблю і чекаю зустрічі!”
“Скоро побачимось, люди!”
“Повернутися в Україну!”
“Мужності і витримки тобі, Бердянськ! Зустрінемося!”

Ганна ЧУПРИНА,
фото авторки

Жити на повну катушку, не відкладаючи життя на потім...

Закінчення. Початок – на 2-й стор.

НИНІШНЯ КНИЖКА пані Людмили – про життя попри все і про спротив катастрофічним сучасним реаліям: “Всі, хто живе в Україні, зараз переживають стрес. Та якщо жити лише так, як диктують обставини, ми... нічого не встигнемо”.

За великим рахунком, ми не встигнемо жити. “Бо стрес у нас всередині, у ньому лише десять відсотків зовнішнього впливу, а все інше – наша реакція на нього”, – коментує психологиня.

І жінки розповідали про свій стан на початку війни, про те, через що довелося пройти, щоб, принаймні, адаптуватися, що кому допомогло повернутися до життя. Хто пристав до волонтерства та організував жіночий клуб, хто знаходить розраду, плачучи рослини [“Кожного ранку вкляюся землі”, – сказала **поетеса Вікторія Сироватко**].

“Під час війни не можна сидіти вдома, треба об’єднуватися, допомагати людям”, – це висновок усіх присутніх на зустрічі. До цього й підвела нас авторка.

Накопичений стрес – це вже ПТСР [посттравматичний стресовий розлад], з яким не впоратися

на позитивних зустрічах психологічними порадами. Тому саме про те, як ці реакції попередити – чергова книжка Людмили Шепелевої.

Дотепною виявилася перша діагностика: напишіть, мовляв, на папірчику відповідного кольору, що викликає у вас стрес... Усі зосереджено

заглибилися у формулювання... “А тепер порвіть ваш папірчик!” – всі в шоці. – “Ви знищили ситуацію”, – сміється Людмила.

“А ми в школі колись ще й палили”, – згадує **Лариса Євсєєва**.

Мені ж згадується, як моя подруга у розмовах вкотре починала

розповідати про дратуючі ситуації свого життя, незважаючи на жоден запропонований вихід. Перервати це довелося тільки тим, що я сказала, що слухатиму тільки історії, як вона вирішила ці проблеми.

Це було ще до гострої фази війни, до евакуації дітей, бомбувань та хвороб... А нині ми маємо шукати вихід у трагічно складних ситуаціях. Тож варто шукати їх у максимально зваженому стані та озброєному стратегіями [а їх достатньо у книжці «Життя на всю катушку. 51 ідея відновлення душевного спокою під час війни та будь-коли»].

Ця книжка, присвячена військово-вслужбовцям, волонтерам та всім українцям – надійний путівник у світі самопізнання та відновлення.

Інеса АТАМАНЧУК,
фото авторки
та співробітників ЗОУНБ

Генеральний директор **Геннадій ДЕРИБАС**

ГАЗЕТА «МИГ»
Виходить з 12 листопада 1939 р.
[до 1 січня 1991 р. –
«Комсомолец Запоріжжя»].
Засновник і видавець:
ТОВ «Газета «МИГ»

приймальня: (061) 787-52-11;
служба розповсюдження: (061) 787-51-41;
E mail редакції: postmaster@mig.com.ua Web-сторінка: www.mig.com.ua
Рекламна служба газети «МИГ»: (067) 610-64-24, 787-51-94, 787-50-44,
rs@mig.com.ua, reklama@mig.com.ua

Редакція виплачує гонорари лише за замовлені матеріали.

НАША АДРЕСА: м. Запоріжжя, пр. Соборний, 152, 5-й поверх.
Зупинка міського транспорту: «Площа Пушкіна».
Адреса для кореспонденції: а/с 8030, м. Запоріжжя, 69095.
Газета виходить раз на тиждень щочетверга. Обсяг 2 д.а.
Друк офсетний. Тираж 15000 прим.
Номер рішення Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення №2064 від 13.06.24 р.
ідентифікатор медіа R30-04543
Зам. № 2400117

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність наведених фактів і цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не належать до відкритих публікацій. Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора. Відповідальність за достовірність реклами несуть рекламодавці. Використання матеріалів, опублікованих на сторінках газети та сайту «МИГ», можливе лише за згодою редакції.

Листування з читачами – тільки на сторінках газети. Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються. В опублікованих програмах телепередач можливі зміни.

Співробітники «МИГ» – гуманісти. Якщо ви знайшли в номері нашої газети помилки та неточності, сприймайте, будь ласка, це правильно: є люди, для яких пошук друкарських помилок – велике задоволення. І лишати їх цього – не гуманно.

Дякуємо, що ви нас читали!

Номер
підписано до друку
9.10.24
об 11.00.

Кольороподіл і друк
ТОВ «Український Друк».
м. Запоріжжя